

Костянтин ВАЩЕНКО

Вивчили кращі практики, здобули досвід, отримали поради

Відкриваючи конференцію, Костянтин ВАЩЕНКО, голова Національного агентства України з питань державної служби — координатора проектів Твіннінг, наголосив на сутності цього проекту. А вона полягає в налагодженні співпраці між інституціями з тим, щоб Україна, підписавши угоду про асоціацію з Європейським Союзом і взявши на себе зобов'язання будувати європейську модель державного управління, мала можливість використовувати кращі європейські практики, кращий досвід, налагоджувати комунікації і здійснювати українські реформи більш ефективно.

За його словами, Україна є лідером серед країн європейського

Проект Твіннінг, покликаний сприяти розвитку ринку сільгоспземель в Україні, завершив роботу

сусідства за кількістю проектів Твіннінг — 37 з них завершилися, 7 знаходяться на стадії реалізації, ще 17 — на різних стадіях підготовки. Тож сьогодні вона може ділитися вже українським досвідом з іншими країнами східного партнерства.

— Сьогодні ми підбиваємо підсумки дуже важливого для України проекту, який стосується допомоги в розвитку відкритого і прозорого ринку сільськогосподарських земель в Україні. Це питання, яке, з одного боку, є одним з найбільш чутливих для суспіль-

В Україні завершив роботу проект ЄС Твіннінг «Сприяння розвитку відкритого і прозорого ринку сільськогосподарських земель в Україні». Бенефіціаром та реципієнтом проекту, який розпочався 8 січня 2014 року, виступала Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру. Проект реалізовувався консорціумом у складі Королівства Нідерланди, Федеративної Республіки Німеччина і Литовської Республіки.

В рамках проекту фахівці Держгеокадастру та європейські експерти, за підтримки Національного агентства України з питань державної служби, вивчали кращі практики та моделі функціонування ринку землі у Нідерландах, Німеччині та Литві, досліджуючи можливість імплементації їх елементів в Україні.

Провідні експерти ЄС консультували українську сторону з питань інституційного забезпечення земельних відносин в Україні і приведення національного законодавства у відповідність до європейського, а також надавали підтримку в поточних реформах, які реалізує Держгеокадастр: удосконалення та розширення функціоналу Державного земельного кадастру, переведення адміністративних послуг в електронний формат, підключення до ДЗК сторонніх користувачів, зокрема нотаріусів, підготовка інфраструктури для функціонування ринку землі.

Наприкінці січня в Києві відбулася підсумкова конференція з нагоди завершення проекту, на якій побували наші кореспонденти.

ства, з іншого боку, ми свідомі, що без забезпечення прозорості, відкритості і доступності ринку землі, зокрема сільськогосподарської землі, нам важко розраховувати на прихід інвесторів, на те що Україна буде привабливою для вітчизняного й іноземного

бізнесу. Забезпечення належних умов функціонування цього ринку дозволить Україні зрости в рейтингу ведення бізнесу і поліпшити свої показники економічного зростання, — сказав у своєму вітальному слові Костянтин Ващенко.

Максим МАРТИНЮК

Задоволеним роботою проекту і його результатами залишився Максим МАРТИНЮК, голова Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру. Подякувавши колегам з Національного агентства України з питань державної служби за підтримку впродовж роботи проекту, а також представництву Європейського Союзу в Україні і представникам країн консорціуму за можливість працювати в рамках Твіннінгу, він, зокрема, сказав:

— Україна обрала європейське майбутнє, що обумовлює актуальність використання таких інструментів, як Твіннінг, спрямованих

на удосконалення законодавства та оптимізацію практики у сфері земельних відносин. Результати нашої роботи в рамках проекту стануть складовою подальшого розвитку України як частина євроінтеграційного процесу. Під час дії проекту, відвідуючи країни Європейського Союзу і отримуючи найкращі практики в сфері регулювання земельних відносин, ми дізналися багато нового і багато речей для себе визнали корисними і такими, що можуть бути імплементовані на теренах України.

Ян ТОМБІНСЬКІ, голова Представництва Європейського Союзу в Україні, наголосив, що цей проект був націлений на допомогу в роботі сільськогосподарського сектора, прозорий і відкритий ринок сільськогосподарських земель в Україні, що є однією з передумов розвитку.

— Усім відомо, що сільськогосподарський сектор може бути одним з найбільш швидких рушійних сил для українського відновлення, а ринок землі є передумовою для залучення інвестицій. Специфіка України така, що тут немає відкритого ринку. Та все ж деякі зміни на цьому ринку відбуваються і, як правило, ведуть до концентрації землі в руках кількох осіб, що є дуже негативним

Стефан ГЕРШЕВСЬКІ, Кейс КЛОМПЕНХАУЕР

Максим МАРТИНЮК, Ян ТОМБІНСЬКІ, Маріус ЯНУКОНІС

для покращення конкурентоспроможності і модернізації, — сказав він.

Голова Представництва Європейського Союзу в Україні також відмітив, що всі, хто відвідує Україну, бачать, як мало інвестицій надходить до галузей, що пов'язані з землею і сільськогосподарським виробництвом. Структура українського виробництва базується переважно на продажу сировини і зернових культур. Цього недостатньо для доданої вартості, недостатньо для залучення нових технологій. Сектор сільськогосподарської продукції і продовольства є одним із драйверів інновацій в усьому світі, сюди залучаються також досягнення секторів ІТ і енергетики. Тож сільськогосподарський сектор багато в чому покладається на модернізацію і використання нових технологій. Тому в Україні необхідно зробити все необхідне, щоб вивільнити цей величезний потенціал, який існує в країні і який може бути одним з двигунів українського розвитку.

— Ми всі усвідомлюємо, яким складним є це завдання з політичної точки зору, скільки популістських аргументів використовується, щоб заблокувати нинішній стан ринку землі. І все ж український уряд здатний і має можливості посилити цей процес і спрямувати його так, щоб він відповідав інтересам широкого загалу українців. Тому я щиро вітаю будь-яку допомогу, яка надається Україні від європейських екс-

пертів, і бажаю, щоб ця співпраця продовжувалася на її користь. Кожний проект Твіннінгу має захоплювати інвесторів приходить в Україну й інвестувати в цей сектор. Це також тісно пов'язано з іншими ідеями і планами щодо модернізації України. Воно стосується також децентралізації, демонополізації, деолігархізації — того, що сьогодні перешкоджає розвитку України. Всі ці проблеми також можуть вирішуватися через призму сільськогосподарської реформи, земельної реформи, — підкреслив Ян ТОМБІНСЬКІ.

Кейс КЛОМПЕНХАУЕР, Посол Королівства Нідерланди в Україні, оцінюючи результати роботи проекту, звернув увагу присутніх на те, що проект починався у важкий час, за великої кількості викликів в країні: майдан, початок війни на Донбасі, економічна криза, девальвація гривні, зміни в державному земельному кадастрі, бюджетна реформа, скорочення працівників... І все ж на цьому тлі консорціум, який склався з трьох країн — Німеччина, Литва, Нідерланди, спромігся бути успішним, як і сам проект.

— Так, Україна відома чудовими чорноземами. Але всі знають, що їх треба покращувати та зберігати, якщо ви хочете передати їх наступним поколінням. І те, що зараз відбувається в країні, треба змінити, — сказав посол і наголосив, що Україна не може відклада-

ти далі серйозні реформи. І до того, як настане останній день мораторію на продаж сільгоспземель, необхідно провести велику роботу.

— Дуже важливо, щоб отримані результати і надані рекомендації не залишилися поза увагою і використовувалися в роботі. Вони допоможуть Україні просуватися вперед в земельній реформі і ринку. Проект закінчився, але важливо, щоб робота тривала. І ми готові допомагати Україні й надалі, — завершив свій виступ Кейс Кломпенхауер.

Земельна реформа — одна з найскладніших, тому що в країнах, які знаходяться в процесі реформування, є багато політичних викликів. 25 років тому Німеччина з такими викликами також зіткнулася. Об'єднання Західної і Східної Німеччини означало, що потрібно реформувати ринок сільськогосподарських земель в Східній Німеччині і провести приватизацію державного майна в Німецькій Демократичній Республіці, що було здійснено нашим партнером. Ми знаємо, що сільське господарство — важлива частина української економіки. Приблизно 37% усього українського експорту — це сільськогосподарська продукція. Вона знаходиться на першому місці серед українських експортних товарів. Однак, якщо ми говоримо про сільське господарство, то Україна має ще більший потенціал. Прозорий ринок сільськогосподарських земель є дуже

важливим для розвитку сільськогосподарського сектору, а також для бізнесу та іноземного інвестування. Для будь-якого інвестування — великого чи малого — необхідно, щоб там був капітал. Банки мають мати все необхідне, щоб надавати фінансування. І німецькі компанії мають бажання вкладати в українське сільське господарство. Така реформа надасть їм додаткове стимулювання фінансувати сільське господарство України. Закінчення цього проекту — це не кінець важкої роботи. І ми будемо підтримувати український уряд в досягненні цілі — успішному функціонуванні ринку сільськогосподарських земель, — запевнив Стефан ГЕРШЕВСЬКИЙ, представник посольства Федеративної Республіки Німеччина в Україні.

— **В**важаю, що Німеччина і Нідерланди можуть бути найкращими порадниками для України в розвитку відкритого і прозорого ринку сільськогосподарських земель. Знаємо це з нашого власного досвіду, тому що ці країни допомогли Литві під час нашого перехідного періоду встановити прозорий та добре функціонуючий ринок сільськогосподарських земель, — зазначив на конференції Маріус ЯНУКОНІС, Посол Республіки Литва в Україні.

— Цей проект зорієнтовано на майбутнє України, та я сподіваюся, що майбутнє настане невдовзі. Земельний ринок, звісно, це тема політичних дебатів в Україні. Так само було в Литві: багато людей та політиків боялися, що якщо ми відкриємо земельний ринок, то земля потрапить до хапких на руку осіб. Особливо ми були проти цього на початку розвитку ринку, також були проти продажу землі іноземцям. Але наші політики знайшли політичний консенсус, розуміючи, що відкритий та прозорий ринок сільськогосподарських земель — це фундаментальна засада ринкової економіки і це важливий елемент функціонування будь-якої демократичної держави в світі.

Тож я хотів би порадити українським політикам також прийняти це важливе рішення, яке піде на користь Україні. Земля — це скарб України. Дуже важливо розвивати цей досить таки потужний сільськогосподарський сектор, який важливий для економіки будь-якої країни світу, — сказав литовський посол і висловив сподівання, що успішна співпраця і досвід, отриманий впродовж цих двох років, буде застосований в Україні.

Про результати проекту на заключній конференції розповіли Стефан ВЕРБУНТ, постійний радник проекту Твіннінг, і Ростислав ШМАНЕНКО, партнер радника проекту, директор департаменту міжнародної співпраці та ринку земель Держгеокадастру.

— Як уже зазначалося, ціль проекту — це допомога в розвитку відкритого та прозорого ринку сільськогосподарських земель в Україні. І ми це робили через три основні компоненти проекту. Перший з них — це концепція, в якій увага переважно акцентувалася на менеджменті, адмініструванні, стратегічному плануванні, інституційному аналізі, а також аналізі прогалуну у земельному законодавстві. Другий компонент був більш прагматичний — ми проводили семінари, публічні слухання, а також заходи, спрямовані на боротьбу з корупцією. Саме під час публічних слухань, обговорень з різними групами зацікавлених осіб, дискусій вироблялося певне підґрунтя для удосконалення земельного законодавства на основі найкращих практик Європейського Союзу. Третій компонент був присвячений тренінгам, тобто підвищенню професійних умінь державних службовців. Ми розробили тренінгові програми, кілька посібників, зокрема у сфері оцінки земель для експертів, а також з навчального курсу «Навчи тренера». Вважаючи досвід і практику надзвичайно важливими аспектами, організували навчальні поїздки до Німеччини та Іспанії. Ми та-

Стефан ВЕРБУНТ

Ростислав ШМАНЕНКО

Людмила ШЕМЕЛИНЕЦЬ

Пітер РОСС

кож брали участь у розробці стратегії розвитку аграрної економіки України, в круглих столах та інших заходах, які проводилися Держгеокадастром, — ділився проведеною роботою Стефан Вербунт.

— Упродовж двох років роботи над реалізацією проекту, загальний бюджет якого становив 1,8 млн євро, ми фокусувалися на вивченні найкращих практик Європи щодо земельного кадастру, земельного адміністрування й управління. В цілому проект складався з трьох компонентів, шістнадцяти заходів і сорока восьми місій. Пілотні проекти запускалися на Львівщині та Вінничині. Розроблені посібники та навчальні програми дозволять забезпечити сталість результатів проекту у майбутньому. Зокрема,

рекомендації європейських експертів будуть враховуватися при виконанні пріоритетних завдань, що стоять перед Держгеокадастром на поточний рік. Це передусім детінізація використання земель, що перебувають у користуванні держпідприємств, запровадження прозорості при передачі земель у власність чи користування, децентралізація функцій розпорядження землями сільгосппризначення та запровадження механізму ефективного контролю за використанням земель, — підсумував Ростислав Шманенко.

Із заключним словом виступив Пітер РОСС, заступник керівника проекту від консорціуму Держав-Членів ЄС, та Людмила ШЕМЕЛИНЕЦЬ, керівник проекту від країни-бенефіціара, перший заступник голови Держгеокадастру.

Вони висловили слова подяки від обох сторін організаторам проекту — представництву Європейського Союзу в Україні за можливість реалізації Твіннінгу в Україні, а також всім його учасникам, які доклали багато зусиль, щоб цей проект відбувся.

— За два роки проведено велику роботу, здобуто неоціненний досвід. Велика кількість працівників Держгеокадастру пройшли навчання, познайомилися і поспілкувалися з багатьма цікавими людьми, відвідали інші країни — побачили, як працює ринок землі там. Сьогодні для нас це дуже важливо, тому що ми зможемо запровадити європейські практики при розвитку відкритого і прозорого ринку сільськогосподарських земель в Україні, — сказала на завершенні Людмила Шемелинець.

І насамкінець конференції — несподівано для її учасників — до зали внесли великий торт із зображенням прапорів ЄС, України, Нідерландів, Німеччини, Литви як символ зміцнення стосунків Європейського Союзу із сусідніми країнами.

Людмила МИКОЛАЙЧУК,
Олесь ПРУТЕНКО (фото)

